

Satu-Mare, 1926. június 28.

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Markovits Redion

(független politikai hetilap)

Telefon: 304., szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u. 13. sz.)

Tanulj fiam,

a vizsgák idején. Öreg szívünk őszinte tanácsaként mondjuk: tanulj, tanulj. Kelj versenyre az éjjelutánt mutató órák szárnyalásával, vagy a hajnalnak a nap szennyétől még mentes tisztaságában szívod magadba, amit mi tanultunk, ami örök tudás. A ti bajnokai harcotok ma a tankönyv fekete glédáinak leigázásáért van és ez a fiatal kedv olyan szép, mintha az utolsó jó volna, amit az ember csinál.

Hogy miért tanulj fiam? Mert ezután már nem tanulhatsz. Nem a tudásért, hanem az éjjeli és hajnali órák elszántágáért tanulj. Mert ezek soha sem térnek vissza. Az élet folyton eltávolít a tanulás és a tudás jelentőségétől és mire oly öreg leszel, mint mi, számodra se lesz más a könyv, mint kereskedelmi áru. Milyen pályára menj mégis? Neveltséges. A hideg számítók pályájára. Tanulj meg a tükör előtt egy megnyerő mosolyt és keress fiam — comme il faut szabót. Tanulj meg szemfülesen belátni oda, ahol a másik akarása most vet csirát és vágj elébe annak, amit az most akar. Kamatoztasd, azt, hogy ki volt az atyád és ha magad se tudod, szerezz atyai jókárókat. Kifelé mulass áradozó szívet, de belül mindig maradj hideg. Valahogy el ne szédülj az emberi sors megszándásán.

Most azonban a vizsgák előtt tanulj. Maradjon egy emléked a tudással folytatott, hajnalig nyúló szerelmes viszonyodról. Ezért az emlékéért tanulj.

A tudást felejsd el, rög-tön.

Az iparos tanonc-iskola kiállítása.

(Satu-Mare—Satu-Mare jun. 26.) A láncos templom mellett emeletes épület, az emeletes épületben feszülő akarások, szorgos törekvések csodálatos gyűjteménye.

Nicoara Ambroziu igazgatónak egy tömör mondatának, jobban nem tudom jellemezni:

— Itt nevelkedik a jövő iparosság.

Itt nevelkedik, itt lesznek az analfabétákból és nyers gyermekekből láátók és tudók, itt gyurják az anyagból, a tehetséges és közömbös masszából: az értékes iparos embert.

Nem lehet eléggé értékelni, nem lehet meghatottság nélkül végiggondolni; micsoda hatalmas szorgalom és munka eredménye, míg a szurtos kis inasokból, míg a tudatlan és — last not least — kevéssé modoros emberkékből, csinnal és izléssel, kézügyességgel és a tudás vértetével felszerelt iparos embereket gyurnak.

Ezrei a rajzoknak mosolyognak a falakról. Csavarok, titkos fogazatu szerszámok sorakoznak az asztalokon, mérlegek inganak pontos ütemben, egy szekéroltal mosolyog egy öblös hordó mellett, apró diszkerfek illatoznak, óriási kiflik és mézeskalácsok vidámitanak, apró kis cipellők lábatlankodnak, nagy vadász csizmák büszke szomszédságában, kis ridikülők kacérkodnak előkelő bőröndök társaságában, szobafestő díszmunkák ékesítik az iskolai táblát, parókák és hajfürők szemérmeskednek, színes fazekek ornamensei vibrálnak, kredencek és ebédlőasztalok terpeszkednek.

Cserkészöltönyben vidám kis fiúk ábrázatáról gyöngyözik az öröm, a mesterek ott járnak a munkák között, megelégedés sugárik az arcaikról.

Életünk legkisebb kényelmétől, a legkifinomultabb tényüzéséig, ezeknek az apró emberkének a kezemunkájában, öltözt itt testet a munka hatalmas szimfóniáját zengik a girlandos termek.

A civilizáció üzenete ez, a civilizáció üzenete, a munka öntudatos harsogó megmutatkozása.

Nem lehet megszabadulni a varázsától egy gondolatnak:

A munka bölcsőjéhez, mindegyikünknek el kellene záródokolni egyszer egy esztendőben, hogy becsülni, szeretni, mindenekfelett valóságát tisztelni és hirdetni megtanuljuk.

Egy hatalmas tanulságot, csak úgy a többi között, megjegyezz magamnak.

— És amellet, itt nem lehet buktatni. Itt nincs osztályismétlés. Itt csakugyan, a tudásért tanul mindenki, nem az évvégi bizonyítványért. A bukás fenyegetésével itt nem lehet senkit kényszeríteni erősebb iramra.

És aztán még valamit. Annyi sokféle gyerek, oly heterogén összetétel. Egyik tud olvasni, másik nem tud. Egyik középcsofálybeli, másik falusi, harmadik városi iparos, negyedik városi munkás származás.

Emberfeletti munka, csak a kiválasztása, hogy ne mondjam a szortirozása ezeknek a kis embereknek.

Egyezerkétszáz növendék van Nicoara Ambroziu igazgató ur keze alatt és huszonhat osztályba kellett sorozni őket. Amellet még a különböző szakck: vas, fa, bőr, különféle.

A rajzra fektetik a fősulyt, azután a viselkedésre, azután a kézügyességre. Különbö megkell mondanom, ahogy a munkáikat látom és ahogy kérdegetem őket, azt kell higgyem, mindenre a fősulyt fektetik. Az igazgatóval az élen: földrajzot, számítant, kereskedelmi levelezést, román nyelvet, mindent tanít a derék tanári gárda: — Andrei Során, Neubauer Elemér, Bács Augustin, Suta Demeter, Márkus György, Pintea Ágoston, Román József.

Nagyon érdekes az iparos tanárok névsora, akik a szakmai tudományokban oktatják a kis inasokat:

Bodnár Lajos vas, — Dézsi Gyula cipész, — Sáfrán Károly csizmadia, — Lovász Györgyszabó, — Balogh Dezső fodrász, —

Paulovits János fodrász, — Mikulás Traján a vasiparbéli — készségeket oktatják, míg Farakas Kálmán mérnök, építészetet és tervezést tanít.

A kiállított nagyszerű munkák, az első simításból kezdve az utolsó gyöngéd pillantásig, amit a kész munkára vet a mester: kizárólag a kis inasok, iparos-tanoncok műve.

Láttam egy kulcsot a kiállításon, olyan szereteitell volt kidolgozva, mint egy romantikus menyasszonyi ajándék, mintegy himzett selyem zsebkendő.

Kilencen nyertek aranyérmeket, a derék fiúk, megérdemlik, hogy kiírjam a nevüket:

Kajdi László asztalostanonc Bakay Géza műhelyéből, Ács Károly szabótanonc Kocsis Gyula műhelyéből, Szabó Sándor szíjgyártótanonc Székely Sándor műhelyéből, Horváth János kovácstanonc Szalontai Kálmán műhelyéből, Pásztor Lajos cipésztanonc Klánica László műhelyéből, Szabó Károly csizmadiatanonc Sáfrán Károly műhelyéből, Trifán László lakatosnanc C. F. R. műhelyéből, Ingli Sándor szabótanonc Seibert Ádám műhelyéből, Szabó Sándor II. timárianonc Erdei István műhelyéből.

Ezenfelül a Princz-féle vasgyártanocai szerepeltek nagyon szépen, további kilencen ezüst érmeket nyertek, számosan kaptak dícsőő oklevelet.

A felsoroltak nyertek aranyérmeket. Azaz, hogy nem volt ennyi aranyérem, nem volt csak három. Három aranyérmeket kisorsoltak, a kilenc aranyéremre érdemes között és a szerencse a fent felsorolt első háromnak jutatta a valóságos aranyakat.

A Bercinek peche volt. Vas Albert tanonc ur, a Szűcs Kálmán asztalos műhelyéből,

egy olyan gyönyörű éjjeli szekrényt csinált, hogy a bizottság nem bírta elfogadni tanonc munkának.

Azért nem díjazták a Vas Albert csodaszép munkáját.

Vas Albert tanonc, most fogadkozik, hogy idegen műhelyben, ellenőrzés mellett, elkészíti az éjjeli szekrény pártját.

Derék fiu a Berci, nem hagyja magát.

Ki lehet számítani, hány ember lesz öngyilkos

Beszélgetés az öngyilkosság tudományainak buvárával

(Sátmar Szatmár, jun. 26.) Alig egy hónapi aratása a halálnak, nem is aratása, hanem önkéntes adója: egy szerelmespár, egy tizenöt éves gimnázista fiú egy hetven éves öregasszony, ma pedig Kis Károly ötvenéves asztalos, hat gyermek apja, csüng élettelenül a kőtélen. Mindez nem is nagy városban, nem is türethetetlen munkanélküliség idején, szinte elviselhető helyzetek: végső és véres és kiutaltan elhanyaglása az aszfódelősi mezőn...

Megunt életekbe és elszállott emberi lelkekbe botlunk lapunk hasábjain, eldobott emberi lelkekbe, tulajdonosaik megunták cipelni lelkük terhét, szögre akasztják, vagy vízbe fojtják a viselt és megkopott holmit, semmi varázsa többé a megunt jószágnak, kidobják életüket az ablakon, a negyedik emeletről, talán utána se néznek az emberek megunt életüknek, mikor kidobják az ablakon a negyedik emeletről...

Mindig az jut eszembe, mikor olvasom ezeket az elhajgált életeket, hogy Amerikában a defektes, öreg autókat szokták ilyen módon elhagyni. Minden rendesebb városban, van amolyan nagyobb telep valahol a külterlen, odahordják a halálosan beteg autókat az amerikaiak. Kiszállítják a telepre, egy meleg bucsu pillantást vetnek utána, vagy tán még azt sem, aztán ott gyűl és halmozódik évről-évre a sok halott gépkocsi.

Minálunk persze, az utolsó lehelletig orvosoljuk ha beteg egy autó, cserélgetjük az alkatrészeket, javítjuk a gyertyákat kuplungot, egyenesítjük az elferdült tengelyt, hátha még menthetünk valaméddig. Nálunk: drága a gépkocsi nem dobjuk el amíg van.

Nálunk az élet lett ilyen olcsó. Hordjuk a beteg, a feldült tengelyű életünket a külterli rakárba, ugylátszik nem érdemes megcsináltatni. Nem is próbálkozunk vele, vajjon nem e lehetne a gyertyákat rendbehozatni, szaladunk vele a külterli telepre, nem éri meg a rezsit, hogy bajlódjunk vele.

A kezembe veszem és egyenkint simogatom meg ezeket az elmult, megunt, kidobott, szögre akasztott életeket, Istenem, még ezt rendbe lehetett volna hozni, ennek mindössze egy kis lakozás kellett volna, ennek a motorján valamit forrasztani, bekar!

Nem ilyen könnyelműek még az amerikaiak sem a gépkocsikkal, mint erre felé az emberek az életükkel. Nem ilyen könnyelműek a gépkocsikkal, mint mi az életekkel. Egy kis karcolásért

nem dobják el, egy kis hasadásért, egy kis szépséghibáért nem dobják a szemétre.

Kis Károly asztalos és ötvenéves és hat gyermek apja, elmegy az önkéntes semmiségbe, mert felmondta az üzlethelyiségét. Hát el kellett dobni ezt az életet, nem lehetett ezt már megfizetni, használhatatlan élet volt ez, ki kellett dobni, hat gyermek apja?

— Mégis csak, öt egy hónap alatt...

Egy bordóparolis fiatal katona orvos, leteszi az újságot mellettem, felkapja a mondatot, belekapcsolódik a megjegyzésembe vagy sóhajomba.

Ennek törvénye van... Lehet, hogy végeredményében ez sem lesz jobb mint a Malthus féle népesedési törvény, de ez ellen nem lehet tenni. Az öngyilkosságok száma törvényszerű és geometriai haladvány képét mutatja. Wagner szerint annyira szabályos ez a sor, hogy előre ki lehet számítani az esedékes öngyilkosságok számát. Erdélyben például 1837—47-ig 22 öngyilkos volt, míg 49—50-ben 28, 51—54-ig 30, 55—61-ben 41 és végül 1864—65-ig 88 ember halt meg önként... egy millió ember közül. Ebben az évben így, meg kell halnia...

— De... Ne... Ezt nem lehet kérem...

— Ezen nem lehet segíteni, ezt nem lehet büntetésekkel megakadályozni. Athénban az életbenmaradt öngyilkosok kezét vágták le, vagyonát kobozták el, nem szűnt a sztoa virágzása idején...

— A bölcsek is?

— A sztoikus filozófia idején hihetetlen méreteit öltött Rómában inkább a zsarnok császárok uralma alatt, például Néro alatt...

És most a bordóparolis fiatal katonaorvos beszélni kezd a világ legszomorúbb tudományáról, az öngyilkosságról, az öngyilkosságról, arról hogy elméletei és definíciói vannak az élet eldobásának, kutatói és oknyomozói vannak az hetven éves immár ez a tragikus studium.

— Kimutatható a nem, az életkor, az évszak hatása. Férfiaknál sokkal gyakoribb mint nőknél, körülbelül négyszer annyi a halandóság... illetve... Leggyakoribb harminc és hatvan év között... Áprilistól júniusig különösen kedvező... azaz... Vannak a szimpatikus szugeszióknak is példái. Kenyeres Balázs budapesti professor könyve egy kaszányabeli faköpenyegét említi. Tizen egymásután akasztották fel magukat benne a katonák. Aztán lebon-

tották az őrházat, megszűnt a járvány. Ami pedig egyes társadalmi osztályokat illeti, úgy mondjuk, hogy a statisztika itt ellent mond a társadalmi determináció elméletének. A társadalmi osztályok egyforma százalékszámra adóznak...

(Istenem. Úgy mondják, hogy: társadalmi determináció...)

— A halál neve közel áll a foglalkozáshoz. Orvosok, gyógyszerészek méreggel. Cselédek is, de azok foszlórral, vagy maró-luggal. Katonák, vadászok: golyóval. Szellemi foglalkozásuk: akasztás. Az értelenség ma már ritka. Az okok...

— Elmebaj...

— Kraepelin müncheni klinikájának adatai szerint harminc százalék elmebaj, de teljesen normális csak egy volt 124 között... Az okokról beszéltem. Az elmélet nagyon sokszínű. Masaryk, a jelenlegi csehszlovák köztársasági elnök, a civilizációban látja okát, mely nem tud harmónikus világnézetet nyújtani. De érdekes Gerson professzor elmélete, aki arra a következtetésre jut, hogy az öngyilkosság a kiválasztódás, a faj tökélesedése érdekében történik, sőt tovább megy, mert szerinte: „Baldog a nép, melynek tagjai magukban hordozzák az öngyilkosság ösztönét...” Freud szerint lelki küzdelem az öngyilkosság, lelki küzdelem, mely az öngyilkossági impulzus és életfenntartási ösztön között folyik le. Az öngyilkossági im-

pulzus győzelmét az a tény segíti diadalra, hogy az öngyilkosjelölt, a halált nem látja teljes komolyságában és csak az élet bizonyos más formáját látja benne...

— A pszichoanalitikai iskola. Szerinte az öngyilkosság: autoerotikus aktus, azaz narcisztikus. Más szóval az öngyilkosság egy önmagunk ellen irányított sexualis merénylet. A sexualis szabadságok, így forradalmak idején: minimumra redukálódnak az öngyilkosságok száma. A forradalmi tevékenység felszívja a sexualis ösztönök nagy részét. A forradalmak leverése után ezek az ösztönök felhasználás nélkül maradnak s igen gyakran az öngyilkosság az az aktus, amely ezeket az ösztönöket kielési formához juttatja. Teljesen equivalent a forradalommal az ellenforradalmi mozgalmakhoz való átcsapódás. Az ellenforradalmi irányok antiszemitizmus, Cuzizmus: kielégtelen nemi ösztön kielési formája...

Egy kis vidéki kávéházban, vidéki délután, szorongva néztem el, ősi bánattal a szívemben az emberek felett. Megjegyeztem magamnak, hogy kirukkolások után, poros mellékutcában, az öngyilkosság tragikus tudományába mélyed, a kissé sápadt arcú, fiatal bordóparolis oknyomozója a halálnak, Doktor Steuer Imre Iván ur.

Oh, nagy munka lesz, néhány kötet lesz, ez itt mindössze pár adat...

Alapvető és értékes munka készül az eldobott és értéktelen emberi életekről, emberek...

Rodion.

A természetes apa, aki anyának érezte magát

Majdnem Ruszinszko lett a világ közepe s hogy mégsem így történt az, amint a munkácsi lapok írják, hagyományos balszerencséjüknek köszönhető.

Ismeretes, hogy egy agyafurt angol egymillió fontot tűzött ki jutalomképen annak a férfinak, aki a természet törvényeinek ellenére gyermeket szül. Abszurdum ilyenre gondolni is, mégis csütörtökön reggel a munkácsi kórház egyik betegének, Braun Józsefnek ágyában ágyában egy esecsemőt találtak.

A kórterem még szunyadt, a fehérruhás ápolónők nesztelenül suhantak ide oda, mikor az egyik beteg takarója alól éktelen gyermekírás hangzott fel.

A betegek tágranyitott szemmel néztek egymásra amikor belépett az egyik orvos és leemelte a kékülő-zöldülő férfitől a takarót. A csodálkozás moraja zúgott végig a szobán, mert

Braun József mellett egy újszülött leánygyermek ficsáncolt.

— Megőrülök! kapot fejéhez a boldog „anya” — ki hozta ide ezt a gyermeket?

— Örüljön barátom — gratulált az egyik orvos — miliomos lett...

Öszegyült az egész kórházi személyzet és úgy bámulták meg a csodát, amely — ahogy később kiderült — nem is volt olyan csoda. Az ügybe a rendőrség is beleavatkozott és a nyomozás folyamán kiderült hogy a gyermek Fazekas Anna kávéházi felirónő aki, hogy gyermekétől megszabaduljon, korán reggel belopódzott a kórterembe és gyermekét Braun ágyára helyezve, eldaldogott.

A gyermeknek egyébként Braun a természetes apja s így nem is olyan nagy csoda ami, történt.

A gyermeket egyelőre a gyermekmenhelyen helyezték el.

Klein Elek

Városi
bér-
palota

szövet és vászonáruhaza legolcsóbb bevásárlási forrás
férfi és nőiszövetekben és vásznakban, nyári
000 árak leszállított árakban 000

Mérnök a jogászság ellen!

Az elmúlt héten egy mérnök, egy helyi lapban elparentálta elhunyt városi főmérnök karátársát.

A necrolog meleg szavakban sorolja fel az elhunyt érdemeit, és közben oda vág a jogászságnak, azt állítva, hogy a főmérnök sok minden szép tervének megvalósítását a városi adminisztrációban tultengő jogászság akadályozta meg.

Nem akarunk kegyelelsértők lenni. Nem akarjuk a sirra ejtett babérkoszorút megképzni; pillanatra sem vonjuk kétségbe az elhunyt tehetségét és érdemeit, és félreértések teljes kizárása okáért hangsúlyozzuk, hogy csak a cikknek a jogászságra vonatkozó kitételeit tesszük szóvá. Ezt is csak azért, mert a jogászság részéről nem jött a várt válasz.

Pedig a válasznak, a cáfolatnak, jönni kellett volna, mert a jogászság nem hagyhatja szó nélkül azt a vádat, hogy a város haladásának kerékkötője.

És a válasz mégsem jött, pedig milyen könnyű helyzete van a védelemnek. Csak a többi városokra kellett volna utalni Temesvárra, Brassóra, Váradra, amely városok mérföldes lépésekkel haladtak, pedig a jogászság az adminisztrációnak e helyeken is tultengő eleme.

Eléglett volna Bernády György munkájára reámutatni, ami Marosvásárhelyből a székhelyföld

paradicsomi fővárosát teremtetle meg.

És Bernády is csak jogász! Ebből is világos, hogy nem a tultengő jogászságban keresendő városunk elmaradásának igazi oka.

Ha pedig már prókátorai letünk a prókátoroknak, legyünk azoknak vádlói is. Mert bünt követelt el a jogászság, amikor a mérnök ur által feltalált békát szónéikül lenyelte.

Ha orvosi ért volna, vagy pláne az orvosi kart érte volna ily általános vád, az orvosszövetség minden bizonnyal megmozdult volna.

A jogászságnak azonban a hivatalos kamarája mellett, nincsen meg a nem hivatalos szerve, ami az általános jogászság erkölcsi érdekét megvédené.

A cikkíró mérnök vádjának ezért nem volt meg a visszhangja.

A város jogászi vezetősége, a város jogászsága, meg fogja könni a millió dolláros kölcsönt, és ez alapon létesülni fog a vízvezeték, csatornázás, és sok más üdvös, hasznos, szükséges városi intézmény, de mert a jogászságban nincsen meg a megfelelő összetartás, akkor sem fog megszólalni, ha a munkálatokat végző mérnökök nem őket fogják szidni, hanem saját magukat dicsérik.

Néger.

Félkezü Torracco előre bemondia a nyerő számokat a lutrin

Hozományt nyertek a falubeli lányok — A doktor szerencséje

Róma, június hó.

Az olasz lapok tele vannak a Foggia melletti San Ferdinando faluban történt csodákkal és ugyanakkor a római lutri-boltokat zsúfolásig megtölti a reménykedő játékosok tömege. Ekkora nyereséshullámról még sohasem hallott Italia; egyetlen faluban egy héten több mint kétfélmillió lírát fizetett ki az állami lutri...

Mindenki lutrizik

Előre kell bocsátanom: itt nemcsak szakácsnők és hordárok lutriznak, mint a régi monarchia területén, hanem ugyiszólván mindenki, ha akad valami nagyobb esemény, vagy érdekesebb álom az életében. Ha például valaki elesik az utcán, vagy valaki a családban megbetegszik, előbb a lutriba szaladnak, hogy „megjásszák” és csak aztán érnek rá megjegyezni. Előfordult, hogy gyanútlanul elmondja az ember társaságban valamelyik álmát, mire többen ceruzát vesznek elő és feljegyzik a dolgot, hogy az álmoskönyvből kikeressék és megtegyék.

Torracca a kilünő számjós

Térjünk át a csodára: él San Ferdinandomban egy szegény nyomorék, aki nemrégben az írásai között megtalálta régen elhalt apjának egy feljegyzését, állítólag szisztemáját a helyes lutrijátéknak. Az olasz babona azt tartja, hogy sohasem szabad másnak elmondani a megteendő számokat, ha az ember maga nyerni akar. A félkezü Torracca apja ellenben szigorúan meghagyta fiainak, hogy ő maga sohasem játszik, hanem másoknak adja a számokat, — így csálhatatlanul nyerni fog. Torracca ezek után hetenként adott tippeket ismerőseinek; eleinte csak egy-egy számot, amelyeknek azonban a pontos helyét is meghatározta: a nyolc olasz város melyikében és hányadiknak fogják kihuzni. Minthogy mindig pontosan bevált a jóslat, nemsokára már az ambóit is meg merték játszani. És nyertek, nyertek, pontosan és állandóan.

Múlt héten aztán Torracca atyó egyszerre három számot jelentett be és addigra már annyira elment a jóslatok híre, hogy a falu ap-

raja-nagyja rohant pénzével a lutriban. Sőt a szomszédos helységeken is lázasan tettek meg nagy pénzeket a ternóra. Szombaton valóságos népgyűlés várta a huzás eredményeit és ime: Torracca számai hiánytalanul kijöttek! Piazzola orvos 450.000 lírát nyert, a helybeli kisasszonyok 45—90.000 lírás hozományokat. Lázban égett a kis falu, az emberek táncoltak az utcán, egymás nyakába borultak, aztán vállukra vették a félkezü Torraccát és elvitték a főtérre, lehelyezték a térszén faemlévényére és ujjongva követelték, hogy beszéljen a tömeghez. Torracca mélyen meghajolva hajlongott, aztán — megígérte, hogy most már legközelebb négy számot fog előre bejelenteni. De husznapos pihenőt kért, mert az eddigi teljesítmény kimerítette és pihenőre van szüksége.

Bucsujárás a lutrihoz

Azóta San Ferdinando lázas örömben él. A félkezü lutri jósának eddig huszezer lírát ajánlódékoztak, elhalmozták mindenféle drága holmival, ennivalóval és beígérték neki, hogy ha a négy szám is kijön a lutrin, gyönyörű palotáskát építtetnek neki. Ennyi ünneplés láttára Torracca megindult és egyelőre soron kívül, amíg a husznapos pihenő tart, bemondott megint szerényen három számot a jövő hétre. Félórával később a helybeli lutri-bolt már nem fogadhatott el tétet, mert elfogytak összes bevényei. A hopponmaradtak kocsin indultak neki a szomszédfalvaknak. Másnapra már messze földön nem lehetett lutris-bevénnyhez jutni és a hetedik faluig kellett kocsznia vagy vándorolnia annak, aki a számokat meg akarta tenni. A Foggia-vidéki országutak tele voltak izgatott vándorokkal és gyorsan ügető kocsikkal, akik mind a szerencsét hajszolták. Szombaton a három szám közül kettő ki is jött (a fáradtság nem volt tehát kifogás) és aki ambóra játszott, megint csak nyert.

Most a husz nap leteltét várja az egész falu, de már Olaszország távolabbi részeiből is sokan készülnek arra, hogy a kritikus héten San Ferdinandomba utazzanak. A lotto-igazgatóság valóságos aggodalommal nézi a „sprengolás” előkészületeit, bár, azt mondják, valójában szépen keres a dolgon, mert a lutrizás jó reklámot kapott az egész országban, viszont nem minden város dicsekedhetik holtbiztos tippjossal.

A lutris pech

Ne rázzák, kérem, hitetlenül a fejüket: itt nevezek támogatott tényekről van szó, amikkel tele van mostanság az olasz sajtó. És miért ne higgyem el a csodát, mikor magam is láttam két különös lutri-esetet. Hiába érvelek magamnak józan észkókkal, a két esetet nem értem, — de megtörténtek, magam láttam őket.

Tavaly tavasszal pár napig Nápolyban voltunk néhányadmagunkkal. Szombaton délelőtt utaztunk vissza Rómába és megérkezvén szombaton este egyik utitársunk belép a szobámba, szó nélkül letesz elébem egy lutricédulát és az esti lapot, benne a huzás jegyzékével. Nevetve kérdeztem:

— Mi ez? Te lutritál? Nem szégyeled magadat? Mióta vagy ilyesmire kapható?

— Egy szót se szólj. Ide nézz, mi történt velem: ma éjjel Nápolyban azt álmodtam, hogy egy csomó uccai gyerek ugrál körülöttem és folyton három számot kiabál. Reggelre elfelejtettem az egész dolgot, de mikor délelőtt lementem az uccára és a lutri-bolt előtt elhaladtam, eszembe jutott a három szám, bementem és megírttem husz lírával. „Nápolyra?” kérdezte tőlem a hivatalnok. „Nem, Rómára”, feleltem, mert arra gondoltam, hogy római lakos létemre Rómát kell játszani. És most, ide nézz, kijött mind a három szám — Nápolyban!

Automata

Királyházán láttam az elsőt, Szőlőshőn találkoztam a másikkal, de nem lehetetlen, sőt bizonyára bizonyos, hogy Feketeardón, amelyik ott fekszik Halmeu mellett, igen, megmernek esküdni, hogy Feketeardón is találhatik már belőle.

Talán nem is tetszik már rá emlékezni, én is tizenégyben láttam az utolsót. Azután is láttam ugyan még egy párszor, amint türesen, bánatosan ásitott fejem, de olyan fájdalommal nézett korgó gyomrával az emberre, hogy el kellett fordítani a tekintet tőle.

Az automata, ha tetszenek meg rá emlékezni, ott állott az államások peronjain, pirosra volt festve, kék szegélyvel és gyufát árult, meg cukorlét, meg kölni vizet. Az ember fogott egy két-felhérest és bedopta az automata gyomrába, meghuzta a nyelvét és hullott ki belőle, kettőrt a gyufa, tízért meg a kölni víz, meg a pozsonyi Stollwerck.

Az egy kellemes szórakozás volt kérem, odaillani az automata elé némán, hangtalanul, azt se mondani, hogy jónap, köszönöm, kérek azt vagy amazt, csak elegánsan bedobni a pénzdarábot és benyulni a vásárolt portéka után.

Sokszor becsaptak az automata boltot, régi nyugalomba vonult egykrajcárosokkal etették és volt úgy, hogy engedte magát rászédni és ez is kellemes szórakozás volt. Máskor meg megbícsáskolt a legfényesebb hatásokra sem reagált és ez a kis bosszankodás is olyan jól esett.

Voltak olyan kisebbszerű automata is, ezek zöldre voltak festve falra, mint a falirák és csak detailba kereskedtek.

Tízennyolcban újra viszont-

Szatmárvármegyei Takarékpénztár R.-t. Satu-Mare

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Átutalások
ooo a belföld és a külföld minden piacára. ooo

Központára vasútállomás mellett. — Foglalkozik minden-
nemű beraktározási üzlettel, áruüzletek finanszírozásával

láttuk egymást az automatával. Őres gyomrával és bnozsádsodott foggantyújával olyan szomorúan pislákolt felénk, mint egy kiehézt kutyja. Apró hasitékai-val, amelyeken valaha büszke fényes hatások siklottak gyomrába, úgy rémlett, mintha egy kivájt szemű baka meredezne felénk.

Es most újra találkoztunk, pirosan, zöldszegélyesen, telehas-sal. büszkén. Most nem tudtam kiolvasni, hogy mit rejteget rejtelmes gyomrában, lévén a nyelv, amelyen áruít kínálta ismeretlen előtt, de ezzel a rejtelmességével, még kiánatosabbá tette magát előttem.

— Nini, automata — szakadt ki egyszerre mindnyájunk forrából, akik Halmin innenről jöttünk, mintha összebeszéltünk volna — Nini, automata — és könnyes lett tőle a szemünk... tőle...

Löwenkopf Kálmán.

Mallatian! Egy pár sárga bőrcipő Pálma gummitalpal Lei 400. Hol? A Trommer cipőgyár lerakatában str. Cuza Vodă (Eöt-vös u.) No 6.

**Női és férfi szövet-
ujdonságok leg-
olcsóbban**

MAX-nál

Piața Brătianu No. 9.

Hálószoba

gyermekkosci és hajlított székek a legolcsóbbak HERRMANNAL, Bulev. Basarabilor (Batthyányi) 11. Telefon 251.

Az idény előre haladása miatt az összes nyári cipők mélyen leszállított árban lesznek kiárusítva

Hol?

VÁJDA

cipőáruház

Str. M. Viteazul (Rákóczi-ut 27a)
volt „BATA” bizományos

Löwey parfumerie

Piața Brătianu 4 szám.

Francia parfümök, puderek, pipere szappanok, Eau Cologne különlegességek, kötszer és gummiárúk, beteg-ápolási kellékek stb. Nagyválaszték és olcsó árak.

„Victoria” kávéház ma már meghitt találkozóhelye egy családoknak, mint a fiataloknak. Intim és kellemes szórakozást nyújt illusztrált lapjaival és legjobb zenéjével. Minden este állandó buffet s a legjobb fajbörök.

**ROSENFELD
MIKSA**

textilnagy
áruházában
nincs vémeme-
lés nincs va-
lutadrágus-
lás, mert

**szőnyegeket
szöveteket
és vázrnakat**

nagy
készletünk
folytán továbbra is
régi olcsó árain-
kon árusítjuk

Legjobb árak!
Legnagyobb választék!
Legolcsóbb árak!

Alapított 1877.

Legszébben, legjobban fest, tisztít és átalakít mindennemű kálapokat az amerikai 7-10

Jelenik Lajos

egyedüli gőzerő berendezett, világvárosi mintájú kálapkészítési vállalat, str. Col. Jacobini (Várdomb-u.) 25. sz., a Liceum tornacsarnokával szemben. Saját készímenyű kálapokból állandóan nagy raktár. A legolcsóbb árak!!!

Utlevé!

viumokat szerez gyorsan és pontosan, **utár: vasárnap, szerdán és pénteken.**

Tevlovits Sámár

Piața Brătianu, Dácia udvar.

Budapestre utazók!

50 leies vizumot és féláru jegyeket oda és vissza, beszerezhető kizárólag a Menetjegyi-irodába, str. Horia (Károlyi-köz) 2. Telefon: 10.

Ferronne világhírű

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban leg-nagyobb választék **Corsó Bazárban** (Gindl mellett) Piața I. Brătianu.

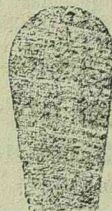
Kedvezően beszerezhető államilag ólomzáról

**Lóheremag
Lucernamag**

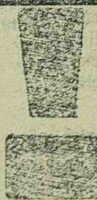
Érzaknémet Ruedlinburgi Répa mag
Ifj. Freund és Fia részvényt. Satu-Mare

TELEFON 63.

TELEFON 63.

**Érzébet Gözmalom és Olaj-
gyár mindennap üzemben**

TELEFON 63.

TELEFON 63.

Csodás szép angol gyapjuszövetek legolcsóbb beszerzési forrása

Weisz Gyulánál

Legyen teljes bizalommal a céghez, mert 32 éves fennállása óta még nem fordult elő reklamatio. — I. Semler London angol gyapjuszövet különlegességek és Sclerg gyapjuszövet gyárak lerakata.

Szigorúan szabott árak!!

Ruhaüzletemet

ideiglenesen a Weisz Gyulával szemben levő deszkabódéba helyeztem. Leszállított áron árusítok

Müller